

Středa 10. února 2021

P9_TA(2021)0042

Provádění článku 43 směrnice o azylovém řízení**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. února 2021 o provádění článku 43 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (2020/2047(INI))**

(2021/C 465/05)

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv přijatou Valným shromážděním OSN v roce 1948 a na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP),
- s ohledem na Úmluvu o právním postavení uprchlíků z roku 1951, na protokol k této úmluvě z roku 1967, a zejména na právo na nenavracení,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), zejména na její články 1, 3, 4, 6, 7, 18, 19, 20 a 47,
- s ohledem na globální pakt o bezpečné, řízené a legální migraci přijatý Valným shromážděním OSN dne 19. prosince 2018,
- s ohledem na článek 78 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany ⁽¹⁾ (směrnice o azylovém řízení),
- s ohledem na příslušnou judikaturu Soudního dvora Evropské unie (SDEU) a Evropského soudu pro lidská práva (ESLP),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (směrnice o podmínkách přijímání) ⁽²⁾,
- s ohledem na předběžnou dohodu mezi Parlamentem a Radou ze dne 14. června 2018 o přepracování směrnice o podmínkách přijímání,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) ⁽³⁾,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Dublin III) ⁽⁴⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. dubna 2020 nazvané „Nákaza COVID-19: Pokyny k provádění příslušných předpisů EU v oblasti azylových řízení, postupů navrácení a přesídlování“ (C(2020)2516),

⁽¹⁾ Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 60.

⁽²⁾ Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 96.

⁽³⁾ Úř. věst. L 77, 23.3.2016, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 31.

Středa 10. února 2021

- s ohledem na posouzení provádění na evropské úrovni, které vypracovala v listopadu 2020 výzkumná služba Evropského parlamentu (EPRS) ohledně azylových řízení na hranicích ⁽⁵⁾,
 - s ohledem na studii Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) ze září 2020 nazvanou „Border Procedures for Asylum Applications in EU+ Countries“ (Řízení na hranicích o žádostech o azyl v zemích EU+) a na jeho publikaci ze září 2019 „Pokyny týkající se azylového řízení: operativní normy a ukazatele“,
 - s ohledem na zprávu Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) o základních právech za rok 2020,
 - s ohledem na stanovisko agentury FRA č. 3/2019 ze dne 4. března 2019 „Update of the 2016 Opinion of the European Union Agency for Fundamental Rights on fundamental rights in the ‚hotspots‘ set up in Greece and Italy“ (Aktualizace stanoviska Agentury Evropské unie pro základní práva z roku 2016 k základním právům v tzv. hotspotsch zřízených v Řecku a Itálii),
 - s ohledem na zprávu Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) ze dne 8. prosince 2020 nazvanou „Migration: Fundamental rights challenges at borders“ (Migrace: problémy na hranicích v oblasti základních práv);
 - s ohledem na doporučené zásady a pokyny Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva týkající se lidských práv na mezinárodních hranicích,
 - s ohledem na interinstitucionální dohodu o zdokonalení tvorby právních předpisů, kterou v roce 2016 uzavřely Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 30. května 2018 o výkladu a provádění interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽⁶⁾,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci ze dne 22. května 2018 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení společného postupu pro mezinárodní ochranu v Unii a o zrušení směrnice 2013/32/EU,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu, jakož i na čl. 1 odst. 1 písm. e) a na přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A9-0005/2021),
- A. vzhledem k tomu, že cílem tohoto usnesení je poskytnout spolunormotvůrcům fakty podložené informace o současném uplatňování řízení na hranicích prostřednictvím posouzení, jak členské státy provádějí článek 43 směrnice o azylovém řízení a související ustanovení; vzhledem k tomu, že toto usnesení nemá nahradit ani opožděnou plnohodnotnou zprávu Komise o provádění směrnice o azylovém řízení, ani legislativní jednání o novém pozměněném návrhu nařízení o azylovém řízení;
- B. vzhledem k tomu, že rozčleněné a srovnatelné údaje týkající se provádění článku 43 směrnice o azylovém řízení nejsou často vůbec shromažďovány nebo nejsou veřejně dostupné; vzhledem k tomu, že finanční náklady na řízení na hranicích nejsou k dispozici; vzhledem k tomu, že v důsledku zbavení osobní svobody mohou jednotlivcům vzniknout značné lidské náklady, zejména pokud jsou zajišťovací zařízení na hranici nedostatečná nebo pokud nejsou uplatňovány procesní záruky či jsou uplatňovány nedostatečně;
- C. vzhledem k tomu, že směrnice o azylovém řízení neposkytuje jasnou definici řízení na hranicích ani neuvádí jejich cíle; vzhledem k tomu, že čl. 43 odst. 1 směrnice členskými státem ponechává možnost, aby rozhodly o použití řízení na hranicích; vzhledem k tomu, že 14 členských států má řízení na hranicích a z toho tři členské státy, jichž se týká posouzení provádění na evropské úrovni vypracované EPRS, uvádějí o důvody, které jdou nad rámec směrnice o azylovém řízení; vzhledem k tomu, že členské státy mají možnost stanovit řízení o přípustnosti žádosti nebo řízení o posouzení věcné stránky žádosti na hranicích nebo v tranzitním prostoru, a to za jasně stanovených podmínek; vzhledem k tomu, že většina členských států posuzuje rovněž použitelnost dublinského řízení na hranici nebo v tranzitním prostoru; vzhledem k tomu, že řízení na hranicích představují pouze malý procentní podíl všech případů, jež řeší rozhodující orgány, s výjimkou Řecka, kde se více než 50 % žádostí zpracovává ve zrychleném řízení zřízeném v návaznosti na prohlášení EU a Turecka;

⁽⁵⁾ W. van Ballegooij, K. Eisele, „Asylum procedures at the border, European Implementation Assessment“ (Azylová řízení na hranicích, posouzení provádění na evropské úrovni), výzkumná služba Evropského parlamentu, 2020.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 76, 9.3.2020, s. 86.

Středa 10. února 2021

- D. vzhledem k tomu, že článek 43 směrnice o azylovém řízení výslovně neupřesňuje, na kterých hranicích mohou členské státy používat řízení na hranicích; vzhledem k tomu, že v posouzení provádění na evropské úrovni vypracovaném EPRS se uvádí, že pojem „hranice“ ve výše uvedeném článku by měl být chápán ve smyslu vnějších hranic EU; vzhledem k tomu, že dva členské státy uplatňují řízení na hranicích rovněž na vnitřních hranicích a zajišťují žadatele v policejních zařízeních;
- E. vzhledem k tomu, že některé členské státy zajišťují žadatele o azyl v řízení na hranicích, aniž by k tomu ve vnitrostátním právu existoval právní základ; vzhledem k tomu, že kromě nedostatečných záruk pro žadatele to může vést rovněž k odepření práva poslanců Parlamentu na návštěvu;
- F. vzhledem k tomu, že zajištění v rámci řízení na hranicích podléhá stejným pravidlům jako zajištění žadatelů jinde na území členského státu; vzhledem k tomu, že směrnice o podmínkách přijímání stanoví, že zajištění žadatelů lze použít pouze jako krajní řešení poté, co byla řádně posouzena veškerá alternativní opatření, a že zajištění musí být v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti; vzhledem k tomu, že zajištění nařizují správní orgány, musí členské státy zajistit, aby mohl být proveden rychlý soudní přezkum zákonnosti zajištění z moci úřední nebo na žádost žadatele; vzhledem k tomu, že v případě nezletilých osob musí členské státy podle stávajícího právního rámce rovněž vynaložit veškeré úsilí na jejich propuštění ze zajištění a umístit je do ubytovacího zařízení vhodného pro nezletilé osoby;
- G. vzhledem k tomu, že navzdory značnému nárůstu případů údajného porušování základních práv na vnějších hranicích EU nemají členské státy povinnost zřídit nezávislý monitorovací mechanismus, který by zajišťoval ochranu základních práv na vnějších hranicích;
- H. vzhledem k tomu, že státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti by měli mít v řízeních na hranicích jasné informace a odpovídající pomoc, včetně právní pomoci a tlumočení, zejména o možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu;
- I. vzhledem k tomu, že podle posouzení provádění na evropské úrovni vypracovaného EPRS členské státy hodnocené v posouzení procesní záruky stanovené ve směrnici o azylovém řízení, zejména právo na informace, právní pomoc a tlumočení, v praxi neuplatňují, nebo je uplatňují jen restriktivně;
- J. vzhledem k tomu, že posouzení provádění na evropské úrovni vypracované EPRS odhaluje několik případů nedodržování směrnice o azylovém řízení; vzhledem k tomu, že Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti pouze proti dvěma členským státům;

Obecné poznámky

1. konstatuje, že Komise při přípravě nového paktu o azylu a migraci uskutečnila konzultace se zúčastněnými stranami, jakož i výměny názorů s Parlamentem a členskými státy; zdůrazňuje však, že navzdory své právní povinnosti podávat zprávy a navzdory požadavkům vyplývajícím z interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů Komise nikdy nepředložila zprávu o provádění směrnice o azylovém řízení a že v roce 2016 a 2020 předložila návrhy nařízení o azylovém řízení, aniž by zajistila posouzení dopadu; očekává, že Komise předloží tuto zprávu, která je v prodlení od roku 2017;
2. opakuje, že fakty podložený přístup je důležitý pro ucelenou tvorbu politiky;
3. konstatuje, že monitorování a statistické údaje mají zásadní význam pro zajištění souladu s právními předpisy EU; vyzývá členské státy, aby shromažďovaly statistické údaje: i) o počtu žádostí posuzovaných v rámci řízení na hranicích a o kategoriích dotčených žadatelů; ii) o důvodech použití řízení na hranicích a o jejich četnosti; iii) o výsledcích řízení na hranicích, a to jak v prvním stupni, tak v odvolacím řízení, a iv) o počtu a kategoriích osob nesměřovaných do řízení na hranicích;

Oblast působnosti

4. zdůrazňuje, že řízení na hranicích v současnosti představují výjimky z právně definovaného pravidla, podle kterého žadatelé o azyl mají právo vstoupit na území členského státu; konstatuje, že mnoho žádostí o mezinárodní ochranu je předkládáno na hranici nebo v tranzitním prostoru členského státu ještě před rozhodnutím o vstupu žadatele; konstatuje, že v těchto případech mohou členské státy zajistit řízení na hranicích pouze v případech výslovně stanovených v čl. 31 odst. 8 a v článku 33 směrnice o azylovém řízení a v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II směrnice o azylovém řízení; konstatuje, že provádění a uplatňování řízení na hranicích podle směrnice o azylovém řízení se v jednotlivých členských státech liší, což vede k nedostatečné jednotnosti v celé EU; bere na vědomí, že většina členských států uplatňuje řízení na hranicích pouze v malém počtu případů a že několik členských států obecně řízení na hranicích nepoužívá; zdůrazňuje však, že tři ze sedmi členských států zkoumaných v posouzení provádění na evropské úrovni vypracovaném EPRS uplatňují řízení na hranicích nad rámec důvodů stanovených v článku 43 směrnice o azylovém řízení, a vyzývá tyto státy, aby tuto praxi ukončily; vyzývá dále členské státy, aby upustily od uplatňování řízení na hranicích na vnitřních hranicích;

Středa 10. února 2021

5. konstatuje, že všechny osoby žádající o mezinárodní ochranu mají zájem na tom, aby jejich žádosti byly řešeny co nejrychleji a nejefektivněji za předpokladu, že jsou všechny žádosti předmětem individuálního posouzení a že se uplatňují a mohou být účinně vykonávány procesní záruky a práva udělená žadatelům podle práva Unie;

Právní fikce nevstoupení na státní území a zajištění

6. připomíná, že řízení na hranicích zahrnuje posouzení žádosti o azyl na hranici nebo v tranzitním prostoru před rozhodnutím o vstupu na území členského státu; opakuje, že odepřením vstupu podle Schengenského hraničního kodexu nesmí být dotčeno uplatňování specifických ustanovení o právu na azyl a mezinárodní ochranu; konstatuje, že členské státy mají proto povinnost posoudit, zda žadatel o azyl potřebuje ochranu;

7. dále konstatuje, že podle čl. 9 odst. 1 směrnice o azylovém řízení musí být možné, aby žadatelé setrvali na území členských států, a to i na hranici nebo v tranzitním prostoru, kde byla podána žádost o mezinárodní ochranu;

8. poukazuje na to, že skutečnost, že žadatel vstoupil na území členského státu protiprávně, zatímco se na tomto území ve skutečnosti nachází, je právní fikce; zdůrazňuje, že tato právní fikce má dopad pouze na právo na vstup a pobyt, neznamená však, že žadatel nespadá do jurisdikce dotčeného členského státu;

9. zdůrazňuje, že žadatelé, na které se vztahuje řízení na hranicích, budou po dobu posuzování jejich žádosti o azyl pravděpodobně zajištěni; poukazuje dále na to, že všechny členské státy zkoumané v rámci posouzení provádění na evropské úrovni vypracovaného EPRS zajišťují žadatele o azyl v rámci řízení na hranicích;

10. znovu opakuje, že podle směrnice o podmínkách přijímání členské státy nesmí určitou osobu zajistit pouze z toho důvodu, že je žadatelem, a připomíná, že žadatelé mohou být zajištěni pouze za naprosto jasně definovaných výjimečných okolností; připomíná svou společnou dohodu s Radou o přepracování směrnice o podmínkách přijímání, která stanoví, že členské státy nezajistí žadatele na základě jeho státní příslušnosti; zdůrazňuje, že směrnice o podmínkách přijímání stanoví, že zajištění musí zůstat krajním opatřením, trvat co nejkratší dobu, a to pouze tak dlouho, dokud platí důvody uvedené v čl. 8 odst. 3 směrnice o podmínkách přijímání, a dále že zajištěné osoby musí mít možnost se proti zbavení osobní svobody odvolat; opakuje, že právo na svobodu stanovené v článku 6 Listiny a článku 5 EÚLP platí rovněž na hranicích EU; vyjadřuje politování nad tím, že v rámci řízení na hranicích nebyly vypracovány a uplatňovány téměř žádné alternativy k zajištění, a vybízí členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k zajištění toho, aby byly k dispozici alternativy k zajištění;

11. obává se, že některé členské státy zajišťují žadatele o azyl v řízeních na hranicích, aniž by jim vnitrostátní právo poskytovalo příslušný právní základ pro zajištění v rámci těchto řízení, což může znamenat nedostatečné záruky; zdůrazňuje, že jestliže se členské státy rozhodnou pro zajištění, měly by k němu poskytnout právní základ ve svém vnitrostátním právu;

12. připomíná, že SDEU v rozhodnutí ve spojených věcech C-924/19 PPU a C-925/19 PPU konstatoval, že i situace, kdy žadatel může opustit tranzitní prostor směrem do třetí země, může být interpretována jako zajištění;

13. je hluboce znepokojen zprávami o závažném porušování lidských práv a žalostných podmínkách zajišťování v tranzitních prostorách nebo zajišťovacích zařízeních v pohraničních oblastech; vyzývá členské státy, aby zabezpečily důstojné podmínky přijímání v zařízeních na hranicích v souladu s normami směrnice o podmínkách přijímání; v této souvislosti připomíná, že při zacházení se zajištěnými žadateli by měla být zcela respektována jejich lidská důstojnost;

14. připomíná, že při provádění směrnice o azylovém řízení by se členské státy měly v souladu s Listinou a s Úmluvou OSN o právech dítěte z roku 1989 řídit především zásadou nejlepšího zájmu dítěte; poznamenává, že Výbor OSN pro práva dítěte vyjasnil, že děti by nikdy neměly být zajištěny z důvodu imigrace; opakuje svůj postoj k nařízení o azylovém řízení, a to že nezletilé osoby by v rámci řízení na hranicích neměly být nikdy zajištěny a že v případě nezletilých lze vést řízení na hranicích pouze tehdy, existuje-li pro ně jiná alternativa než zajištění; vyzývá členské státy, které v současné době používají řízení na hranicích u nezletilých osob, aby v souladu s nejlepším zájmem dítěte zavedly alternativy k zajištění; vyzývá členské státy, aby uplatňovaly řízení na hranicích pouze v případech, kdy takové alternativy k zajištění existují;

Středa 10. února 2021

Odepření vstupu a sledování

15. poukazuje na nedávná zjištění agentury FRA, zejména na ta, podle nichž v posledních letech značně vzrostl počet případů údajného porušení základních práv; konstatuje, že k těmto porušením patří četné případy odepření vstupu, aniž by byly zaevidovány žádosti těchto osob o azyl, a to i v rámci řízení na hranicích; opakuje, že členské státy jsou povinny bránit nepovolenému překračování hranic, a připomíná, že touto povinností nejsou dotčena práva osob žádajících o mezinárodní ochranu; souhlasí s agenturou FRA v tom, že pravidelný výskyt a závažnost těchto údajných incidentů představují závažný problém v oblasti základních práv; znovu opakuje, že automatické odepření vstupu, navrácení a hromadné vyhoštění jsou podle práva EU a mezinárodního práva zakázány; dále zdůrazňuje, že na základě článku 8 směrnice o azylovém řízení mají členské státy povinnost informovat o možnosti požádat o azyl, existují-li nějaké náznaky, že dotčené osoby potřebují ochranu, a že osobám, jimž byl odepřen vstup, musí být v souladu s právem EU a EÚLP zajištěn přístup k účinné právní ochraně; lituje všech případů, kdy členské státy neplní své povinnosti v tomto ohledu a vyzývá je, aby tyto povinnosti plně dodržovaly; vyzývá Komisi, aby účinně zajišťovala plnění těchto povinností ze strany členských států, a to i tak, že v případech závažných nedostatků pozastaví platby EU;

16. domnívá se, že je důležité zřídit nezávislý monitorovací mechanismus, a vyzývá členské státy, aby monitorovacím orgánům v souladu s doporučeními agentury FRA uvedenými v její zprávě o problémech na hranicích v oblasti základních práv umožnily volný přístup do zařízení na hranicích s cílem zajistit účinnou ochranu základních práv a systematické oznamování případů jejich porušení; domnívá se, že nezávislé kontroly by měly rovněž ověřovat kvalitu rozhodovacího procesu a jeho výsledek, jakož i podmínky zajištění a dodržování procesních záruk; domnívá se, že v monitorovacích orgánech by měly působit i nezávislé a příslušné vnitrostátní lidskoprávní instituce a nevládní organizace, agentury EU, jako je agentura FRA, a mezinárodní organizace, jako je Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR);

Potřeba zvláštních procesních záruk v řízeních na hranicích pro nezletilé osoby bez doprovodu a zranitelné žadatele

17. konstatuje, že článek 24 směrnice o azylovém řízení stanoví, že členské státy v přiměřené lhůtě po podání žádosti o mezinárodní ochranu posoudí, zda se jedná o žadatele, který potřebuje zvláštní procesní záruky, a že členské státy nesmí vést řízení na hranicích, jestliže v jeho rámci nelze takové záruky poskytnout;

18. zdůrazňuje, že ačkoliv členské státy zřídily mechanismy k určování žadatelů, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, tyto mechanismy často nejsou účinné při odhalování takových potřeb a pokud je odhalí, často posoudí pouze viditelné potřeby; konstatuje, že účinné a rychlé určení žadatelů, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, je stále problematické; zdůrazňuje, že zranitelné osoby mají nárok na to, aby jejich potřeby zvláštních procesních záruk byly posouzeny, a mají nárok na odpovídající podporu na základě právních předpisů EU, jestliže se v jejich případě vede řízení na hranicích; vyzývá členské státy, aby zajistily účinné určování všech žadatelů, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, a zabezpečení neomezeného přístupu takových žadatelů k těmto zárukám a k podpoře, jak je stanoveno ve směrnici o podmínkách přijímání; zdůrazňuje, že v případech, kdy v rámci řízení na hranicích nelze přiměřenou podporu poskytnout, nebo kdy se rozhodující orgán domnívá, že žadatel potřebuje zvláštní procesní záruky, a to jedná-li se o oběti mučení, znásilnění nebo jiných vážných forem psychického, fyzického, sexuálního nebo genderově motivovaného násilí, rozhodující orgán nesmí tato řízení u takového žadatele uplatňovat nebo musí jejich uplatňování zastavit;

19. připomíná, že čl. 25 odst. 6 písm. b) směrnice o azylovém řízení stanoví omezený soubor okolností, které členským státům umožňují zpracovávat žádosti nezletilých osob bez doprovodu v řízení na hranicích; zdůrazňuje, že zkoumané členské státy nezavedly adekvátní metody pro určování věku; vyzývá členské státy, aby zajistily respektování nejlepších zájmů dítěte a aby děti, včetně obětí obchodování s lidmi, chránily; zdůrazňuje, že směrnice o azylovém řízení poskytuje členským státům možnost vyjmout nezletilé osoby bez doprovodu z řízení na hranicích a odpovídajícím způsobem zpracovávat jejich žádosti v rámci řádného azylového řízení; vyzývá členské státy, aby nezletilé osoby bez doprovodu z řízení na hranicích vyjímaly;

Procesní záruky

20. konstatuje, že řízení na hranicích jsou zrychlená řízení, a připomíná, že podle článku 43 směrnice o azylovém řízení mají žadatelé v řízeních na hranicích stejná práva a záruky jako žadatelé v běžných řízeních;

21. poukazuje na to, že ve všech zkoumaných členských státech byly hlášeny závažné problémy týkající se přístupu k právní pomoci a její kvality; zdůrazňuje, že právní pomoc je klíčovým předpokladem k zajištění spravedlivých azylových řízení; doporučuje, aby bezplatná právní pomoc byla zaručena již v prvním stupni, ihned po zaevidování žádosti o azyl; vyzývá členské státy, aby i v praxi poskytovaly účinně přístup k právní pomoci a zajišťovaly dostupnost dostatečného počtu kvalifikovaných právních poradců;

Středa 10. února 2021

22. konstatuje, že podle směrnice o azylovém řízení mohou členské státy umožnit nevládním organizacím přístup k řízení na hranicích, aby poskytly podporu žadatelům; vyjadřuje politování nad tím, že mnoho členských států nemá stanovenou regulaci pro takový přístup specializovaných nevládních organizací do zařízení na hranicích, na hraničních přechodech a v tranzitních prostorech v rámci řízení na hranicích, přitom tyto organizace mohou hrát klíčovou úlohu při zajišťování zákonných a procesních práv žadatele a mohou zvýšit kvalitu rozhodnutí v prvním stupni;

23. zdůrazňuje, že pro řízení na hranicích je charakteristická kombinace krátkých procesních lhůt a zajištění; domnívá se, že účinné procesní lhůty jsou nezbytné k tomu, aby se v případě zajištění osob snížilo dočasné omezení volného pohybu na minimum; připomíná, že členské státy mohou zavést kratší, ovšem přiměřené, procesní lhůty, aniž by se to dotklo provedení přiměřeného a úplného posouzení a účinného přístupu žadatele k základním zásadám a zárukám stanoveným směrnicí o azylovém řízení; poznamenává, že lhůta pro vynesení rozhodnutí v řízení na hranicích se mezi členskými státy liší a pohybuje se od dvou do 28 dnů a lhůta pro podání odvolání od dvou do sedmi dnů; poukazuje na to, že krátké procesní lhůty mohou být problémem pro důkladnou přípravu pohovoru nebo odvolání, tj. pro spravedlivé provedení řízení, a to samozřejmě v případech, kdy procesní záruky zakotvené ve směrnici o azylovém řízení nejsou účinně uplatňovány;

24. znovu opakuje, že povinností členských států je poskytovat žadatelům přístup k pomoci, zastupování a procesním informacím, jak je stanoveno ve směrnici o azylovém řízení; zdůrazňuje, že je třeba, aby žadatelé měli včasný přístup k odpovídajícím a srozumitelným informacím o řízeních na hranicích a o svých právech a povinnostech; poukazuje na to, že tlumočení by mělo být poskytováno osobně a ve všech fázích řízení na hranicích; připomíná, že osobní pohovory vyplývají z povinnosti členských států poskytnout žadatelům účinnou příležitost předložit důvody svých žádostí, jsou klíčovými prvky přezkumného řízení a musí je vést náležitě vyškolený personál; zdůrazňuje, že žadatelé by měli mít dostatek času na přípravu pohovoru; se znepokojením konstatuje, že členské státy, které služba EPRS zkoumala v posouzení provádění na evropské úrovni, neplní v kontextu řízení na hranicích své povinnosti týkající se procesních záruk, jež jsou stanoveny ve směrnici o azylovém řízení, a zdůrazňuje, že potíže žadatelů s přístupem k procesním zárukám mohou mít závažné dopady na jejich práva zaručená Listinou; vyzývá členské státy, aby v plném rozsahu zaváděly a uplatňovaly záruky zakotvené ve směrnici o azylovém řízení;

25. je si vědom toho, že tato směrnice ponechává na rozhodnutí členských států, zda má odvolání automatický odkladný účinek; připomíná však, že SDEU uznal, že odvolání proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon může dotčeného státního příslušníka třetí země vystavit vážnému riziku navrácení, musí mít odkladný účinek;

Řízení na hranicích a velký počet příchozích

26. konstatuje, že v souladu s čl. 43 odst. 3 směrnice o azylovém řízení lze v případě příjezdu velkého počtu státních příslušníků třetí země nebo osob bez státní příslušnosti, které podávají žádost o mezinárodní ochranu na hranici nebo v tranzitním prostoru, toto řízení uplatnit také tehdy a po tu dobu, kdy jsou tyto státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti běžně ubytovány v blízkosti hranice nebo tranzitního prostoru;

27. připomíná, že záruky stanovené v kapitole II směrnice o azylovém řízení se použijí rovněž v případě velkého počtu příchozích; domnívá se, že v tomto ohledu má zásadní význam dostatek zaměstnanců a zdrojů; se znepokojením konstatuje, že v těchto případech může být správné uplatňování řízení na hranicích náročné, může při něm hrozit porušování základních práv a může vést k obavám o to, zda je efektivní;

28. sdílí znepokojení agentury FRA, vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a zvláště zpravodaje OSN pro lidská práva migrantů ohledně dodržování procesních záruk a základních práv v rámci zrychlených řízení na hranicích, která byla uplatňována v řeckých hotspotech; vyjadřuje politování nad závažnými nedostatky v oblasti základních práv, které se vyskytly v těchto evropských hotspotech a byly zjištěny agenturou FRA;

29. zdůrazňuje, že agentury EU mohou podporovat členské státy v případě velkého počtu příchozích žadatelů o azyl na hraničních přechodech, aby bylo pro všechny žadatele zajištěno rychlé a spravedlivé řízení; konstatuje zejména, že úřad EASO může operativně podporovat různé kroky azylového řízení a agentura Frontex může pomoci při prověřování, zjišťování totožnosti a odebrání otisků prstů; poznamenává, že úřad EASO zatím pomáhal pouze v Řecku v rámci takzvaných zrychlených řízení na ostrovech; dále konstatuje, že situace se zlepšila, ale že stále existují závažné nedostatky, například průměrná několikaměsíční délka řízení na hranicích; doufá, že plánovaná Agentura EU pro azyl pomůže řešit tyto nedostatky;

Středa 10. února 2021

Uplatňování řízení na hranicích

30. připomíná, že je na uvážení členských států, zda řízení na hranicích uplatní či nikoli; znovu opakuje, že jestliže členské státy uplatňují řízení na hranicích, měly by poskytnout podmínky k tomu, aby zajistily spravedlivá a přiměřená řízení, jakož i rychlé vysvětlení jejich výsledku žadatelům, kteří žádají o mezinárodní ochranu; konstatuje, že zejména ve složitějších případech může být účinnost procesních záruk, jako je nárok na právní pomoc, oslabena; zdůrazňuje, že účinná řízení musí být doprovázena procesními zárukami; zdůrazňuje, že pokud rozhodnutí nelze přijmout nejpozději do čtyř týdnů, je nutné zpracovat žádost v souladu s ostatními ustanoveními směrnice o azylovém řízení; vyzývá členské státy, aby po právní i praktické stránce zcela dodržovaly procesní záruky stanovené ve směrnici o azylovém řízení;

31. vyzývá členské státy, aby si nadále vyměňovaly osvědčené postupy týkající se správného uplatňování stávajících řízení na hranicích a aby tyto postupy sdílely i s Komisí;

32. vyzývá členské státy, aby kriticky posoudily, zda je jejich současná provozní kapacita dostatečná k zajištění jejich povinností v řízeních na hranicích; vyzývá členské státy, aby v případě potřeby posílily operativní spolupráci a pomoc;

33. vyzývá Komisi, aby účinně monitorovala provádění článku 43 a souvisejících ustanovení směrnice o azylovém řízení a aby v případě jejich nedodržování podnikla kroky, včetně zahájení řízení o nesplnění povinnosti, pokud to bude na místě;

o

o o

34. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.
